

POSTANOWIENIE

Dnia 10 listopada 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Hajn (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gersdorf

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa J. K.

przeciwko R. G.

o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 listopada 2009 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 13 maja 2009 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu sprawy z powództwa J. K. przeciwko R. G. o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, postanowieniem z 13 maja 2009 r odrzucił skargę kasacyjną powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 marca 2008 r.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd stwierdził, że w skardze kasacyjnej wniesionej przez powódkę wartość przedmiotu sporu oznaczona została na kwotę 21.312 zł, wynikającą z przemnożenia rocznego wynagrodzenia brutto, które w ocenie powódki wynosiło 1.776 zł. Postanowieniem z 13 maja 2009 r. Sąd Okręgowy, w wykonaniu zarządzenia sędziego Sądu Najwyższego z dnia 4 maja 2009 r. (sygn. akt II PK 15/09), zarządził dochodzenie w celu sprawdzenia wartości

przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną. W wyniku przedmiotowego dochodzenia wartość ta ustalona została na kwotę 8184 zł. Stosownie do art. 23¹ k.p.c. w sprawach o roszczenia pracowników dotyczące nawiązania, istnienia lub rozwiązania stosunku pracy wartość przedmiotu sporu stanowi, przy umowach na czas określony - suma wynagrodzenia za pracę za okres sporny, lecz nie więcej niż za rok, a przy umowach na czas nieokreślony - za okres jednego roku. Z kolei wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej wyznaczona jest przez zakres, w jakim zaskarżony został wyrok Sądu drugiej instancji. W niniejszej sprawie powódka zaskarżyła ten wyrok w całości. Oznacza to, że wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną odpowiada wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym. Wartość ta stanowi różnicę między ustaloną w sposób określony w art. 23¹ k.p.c. wartością dochodzonego pozewem wynagrodzenia za czas pozostawania przez pracy, tj. 18.000 zł (1.500 zł pomnożone przez 12 miesięcy), a wartością wynagrodzenia zasądzonego przez Sąd Rejonowy, tj. 9.816 zł (818 zł pomnożone przez 12 miesięcy). W rezultacie Sąd Okręgowy uznał, że skoro zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. w sprawach o prawa majątkowe z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych, to wobec faktu, że wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie niniejszej nie przekraczała progu określonego w powołanym przepisie, podlegała ona odrzuceniu.

Powódka zaskarżyła powyższe postanowienie zażaleniem w całości.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła: (1) naruszenie przepisów postępowania - art. 23¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 368 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną w niniejszej sprawie wynosi 8.184 zł; (2) naruszenie przepisów postępowania - art. 398² § 1 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na odrzuceniu skargi kasacyjnej z uwagi na ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia poniżej kwoty 10.000 zł, podczas gdy w niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia przekracza kwotę 10.000 zł.

Wskazując na powyższe zarzuty, powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 13

maja 2009 r. w przedmiocie ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania wraz z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym.

W opinii wnoszącej zażalenie wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie, w której w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji stosuje się art. 23¹ k.p.c., zawsze powinna być równa wartości przedmiotu sporu obliczonej w oparciu o ten przepis. Brak jest bowiem uregulowania, które nakazywałoby obliczać wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach wymienionych w art. 23¹ k.p.c. przez różnicę pomiędzy dochodzonym w pozwie wynagrodzeniem pomnożonym przez 12 miesięcy a wartością wynagrodzenia zasądzonego przez Sąd pierwszej instancji, pomnożonego przez 12 miesięcy.

Ponadto skarżąca podniosła, że zgodnie z art. 25 § 2 k.p.c., sprawdzenie wartości przedmiotu sporu może nastąpić po doręczeniu pozwu wyłącznie na zarzut pozwanego zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Przepis ten stosuje się odpowiednio w postępowaniu apelacyjnym na podstawie art. 368 § 2 k.p.c. W toku postępowania apelacyjnego wartość przedmiotu zaskarżenia apelacją nie była kwestionowana przez pozwanego ani przez sąd. Oznacza, to, że wartość przedmiotu zaskarżenia apelacją, określona przez powódkę na 21.312 zł, nie może stanowić przedmiotu postępowania sprawdzającego w trybie art. 25 § 2 k.p.c. w związku z art. 368 § 2 k.p.c.

W ostatniej części zażalenia skarżąca wskazała, że dochodziła pozwem między innymi zasądzenia od pozwanej wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w wysokości 1.500 zł netto miesięcznie. Sąd Rejonowy w wyroku z dnia 21 sierpnia 2007 r. zasądził od pozwanej na rzecz powódki 818 zł brutto. W apelacji w sposób jednoznaczny wskazano, iż w ocenie powódki jej wynagrodzenie miesięczne wynosiło 1.776 zł brutto, co odpowiada kwocie 1.500 zł netto. Sąd Okręgowy przy obliczaniu wartości przedmiotu zaskarżenia wskazał, iż wartość ta stanowi różnicę pomiędzy dochodzoną pozwem kwotą 1.500 zł netto pomnożoną przez 12 miesięcy a zasądzoną przez Sąd Rejonowy kwotą 818 zł brutto również pomnożoną przez 12. Sposób rozumowania Sądu Okręgowego jest błędny,

albowiem niedopuszczalne jest zawarcie w jednej operacji matematycznej dwóch nieporównywalnych ze sobą wartości, jakimi są wynagrodzenie brutto i netto.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione, choć nie wszystkie przedstawione w nim zarzuty są trafne. Co do pierwszego zarzutu, w którym stwierdza się - że wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie, w której w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji stosuje się art. 23¹ k.p.c., zawsze powinna być równa wartości przedmiotu sporu obliczonej w oparciu o ten przepis, brak jest bowiem uregulowania, które nakazywałoby obliczać wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach wymienionych w art. 23¹ k.p.c. przez różnicę pomiędzy dochodzonym a zasądzonym już wynagrodzeniem – to pogląd ten jest błędny. Słusznie podniesiono w odpowiedzi na skargę kasacyjną, że wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną, to wartość odpowiadająca zakresowi zaskarżenia. Dla określenia tej wartości miarodajna jest wyłącznie wartość podlegająca rzeczywistemu rozstrzygnięciu i rozpoznaniu. Wartość przedmiotu zaskarżenia, którego dotyczy skarga kasacyjna, obejmuje tylko te roszczenia, które stronie wnoszącej skargę kasacyjną zostały oddalone w sądzie drugiej instancji i których dlatego dochodzi w postępowaniu kasacyjnym. Jeśli skarga kasacyjna nie obejmuje całości roszczeń dochodzonych w drugiej instancji, to wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od wartości przedmiotu sporu (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 maja 1997 r. I CZ 55/97, Lex Polonica nr 329973; postanowienie Sądu Najwyższego z 24 listopada 1997 r. II CZ 135/97, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 1998 r. I CZ 211/97, niepubl.).

Również kolejny zarzut, gdzie skarżąca stwierdza, że sprawdzenie wartości przedmiotu sporu może nastąpić po doręczeniu pozwu wyłącznie na zarzut pozwanego zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, jest niesłuszny. Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach stwierdzał, że oznaczenie w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia podlega w uzasadnionych przypadkach sprawdzeniu przez sąd na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. w związku z art. 368 § 2 k.p.c.. Również sąd, do którego wniesiono skargę kasacyjną jest zobowiązany do

kontroli jej dopuszczalności, w związku z czym może z urzędu sprawdzić podaną wartość przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia określona przez wnoszącego skargę kasacyjną z naruszeniem reguł wynikających z art. 19-24 k.p.c. nie jest wiążąca dla oceny dopuszczalności skargi i podlega sprawdzeniu, zarówno przez sąd drugiej instancji, jak i przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 1998 r. II UZ 24/98; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2007 r. II PZ 12/07). Jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 lutego 2002 r., I PKN 305/01, wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczona przez pełnomocnika powodów w uzupełnieniu braków formalnych kasacji (aktualnie skardze kasacyjnej) podlega kontroli i sprawdzeniu na podstawie art. 25 k.p.c. według reguł określonych w art. 19 - 24 k.p.c. Do takiej kontroli był uprawniony i zobowiązany Sąd Okręgowy decydujący o nadaniu biegu kasacji, albowiem przepis art. 393 pkt 1 k.p.c. (obecnie art. 398² k.p.c.) ma charakter bezwzględny i wyklucza dowolność stron przy oznaczeniu wartości przedmiotu zaskarżenia tylko w celu uzyskania dostępu do trzeciej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 1997 r., I CKN 46/97, OSNC 1997 z. 11, poz. 180, postanowienie Sądu Najwyższego z 18 października 2000 r., II UZ 124/00, OSNAPiUS 2002 nr 11). Oznacza to, że wartość przedmiotu zaskarżenia określona przez wnoszącego kasację z naruszeniem reguł art. 19 - 24 k.p.c. nie jest dla oceny dopuszczalności kasacji wiążąca (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 1997 r., II CKN 47/97 i z dnia 20 czerwca 1997 r. II CKN 245/97 – niepublikowane, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 1998 r., III CZ 75/98; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1999 r., II CZ 59/99; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2004 r., IV CZ 125/04; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 1997 r., III CZ 5/97; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1997 r., III CKN 71/97).

Uzasadniony okazał się natomiast ostatni zarzut podniesiony przez Autora zażalenia, to jest twierdzenie, że Sąd Okręgowy przy obliczaniu wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną wskazał, że wartość ta stanowi różnicę pomiędzy dochodzoną pozwem kwotą 1.500 zł netto pomnożoną przez 12 miesięcy a zasądzoną przez Sąd Rejonowy kwotą 818 zł brutto również pomnożoną przez

12, co oznacza niedopuszczalne zawarcie w jednej operacji matematycznej dwóch nieporównywalnych ze sobą wartości, jakimi są wynagrodzenie brutto i netto.

Powyższy zarzut jest trafny, co uzasadnia rozstrzygnięcie zawarte w sentencji niniejszego postanowienia. Uznanie dochodzonej pozwem kwoty 1500 zł za kwotę netto wynika, między innymi z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z 26 marca 2008 r. W tej sytuacji, wobec omyłki Sądu Okręgowego, odmienne orzeczenie oznaczałoby akceptację pozbawienia strony prawa do wniesienia skargi kasacyjnej.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.